

M9 – říjen 1 – Konstrukční úlohy

U všech konstrukcí proved' rozbor, konstrukci, zápis konstrukce.

- 1) Sestroj kosočtverec ABCD, je-li $|BD| = 56 \text{ mm}$, $v = 35 \text{ mm}$.
- 2) Sestroj rovnoramenný lichoběžník ABCD se základnami AB, CD, je-li $|AB| = 6 \text{ cm}$, $|BC| = 4,3 \text{ cm}$, $|CD| = 3,5 \text{ cm}$.
- 3) Sestroj trojúhelník PQR, je-li dáno $r = 6,5 \text{ cm}$, $t_r = 6 \text{ cm}$, $v_r = 4,3 \text{ cm}$.
- 4) Sestroj kosodélník PQRS s úhlopříčkami $|PR| = 7 \text{ cm}$, $|QS| = 5 \text{ cm}$, a $v_p = 4,2 \text{ cm}$.
- 5) Je dána kružnice k (S, 4 cm) a bod A, je-li $|SA| = 6 \text{ cm}$. Sestroj přímku p , která prochází bodem A a od bodu S je vzdálena 4,5 cm.
- 6) Sestrojte čtyřúhelník ABCD, je-li $a = 6 \text{ cm}$, $b = 8 \text{ cm}$, $d = 5,5 \text{ cm}$, úhel $DAC = \alpha = 90^\circ$, úhel $ABC = \beta = 75^\circ$. **Úhly α , β sestrojte pomocí kružítka a pravítka.**
- 7) Jsou dány rovnoběžky m , n , jejichž vzdálenost je 5 cm. Sestrojte kružnici k , která se dotýká přímky m a na přímce n vytíná tětivu AB délky 4 cm.
- 8) Je dána kružnice k (S, 2,5 cm) a přímka p , která prochází bodem S. Sestroj všechny kružnice m s poloměrem 1,8 cm, které se dotýkají přímky m a s kružnicí k mají vnější dotyk.

Řešení:

V řešení uvádím naznačený postup konstrukce.

- 1) Sestroj rovnoběžky a , b vzdálené 35 mm a bod B , který leží na přímce a . Bod D získáš jako průnik přímky b a kružnice k (B , 56 mm). Body A, C leží na průniku přímek a , b s přímkou p , která je kolmá na BD a prochází jejím středem (využíváš vlastnosti kolmosti úhlopříček v kosočtverci).
- 2) Lichoběžník $ABCD$ rozděl na trojúhelník AXD a kosodélník $XBCD$, bod X leží na AB ve vzdálenosti 3,5 cm od B . Sestroj trojúhelník AXD (podle sss), bod C leží na průniku kružnic $k(B, 4,3$ cm) a $m(D, 3,5$ cm).
- 3) Sestroj PQ . Bod R leží na průniku přímky p , která je rovnoběžná s PQ ve vzdálenosti 4,3 cm a kružnice k ($S, 6$ cm), S - střed PQ .
- 4) Sestroj rovnoběžky a , b ve vzdálenosti 4,2 cm a bod Q , který leží na přímce a . Bod S leží na průniku kružnice k ($Q, 5$ cm) a přímky b . Body P, R leží na průniku kružnice $m(S, 3,5$ cm) s přímkami a , b , bod S - střed QS .
- 5) Sestroj bod X , který leží na průniku Thaletovy kružnice nad průměrem úsečky SA a kružnice k ($S, 4,5$ cm). Přímka p je totožná s úsečkou AX .
- 6) Sestrojíme úsečku AB . Bod D leží na průniku k ($A, 5,5$ cm) a úhlu BAX o velikosti 90° . Bod C leží na průniku kružnice m ($B, 8$ cm) a úhlu ABY o velikosti 75° . Úhel 90° sestrojíme kružítkem jako polovinu přímého úhlu. Úhel 75° sestrojíme jako grafický součet 45° (polovina 90°) a 30° (polovina 60° - tj. vnitřní úhel rovnostranného trojúhelníka).
- 7) Sestrojte rovnoběžky m , n ve vzdálenosti 5 cm. Na přímce n zvolte body A , B , aby platilo $|AB| = 4$ cm. Sestroj osu úsečky AB , bod C získáme jako průnik osy a přímky m . Střed kružnice k je středem kružnice opsané trojúhelníku ABC . Sestroj tedy osu strany BC (nebo AC). Průnikem os získáš střed kružnice k .
- 8) Střed kružnic leží na průsečíku kružnice m ($S, 4,3$ cm) a přímky q, q' , které jsou rovnoběžné s přímkou p ve vzdálenosti 1,8 cm.